



فراخوان مقاله برای شماره سوم نامه بایسنغر

«نامه بایسنغر» در سومین گام خود پذیرای مقالات و یادداشت‌های پژوهشگران گرامی در محورهای زیر و در چارچوب اهداف این مجله است. این شماره نیز همچون دو شماره پیش از خود، به بررسی تاریخ، ادبیات، هنر و وضعیت اجتماعی هرات، غرجستان، اسفزار، چشت، جام، خواف، بادغیس خواهد پرداخت.

1- ادبیات

الف) بررسی مکتب‌ها و جریان‌های ادبی (نظم فارسی)

بررسی آثار و معرفی سبک شعری سرایشگران دوره غزنوی (عسجدی، عبدالواسع جبلی و ...)، دوره سلجوقی (ازرقی هروی و ...)، دوره آل کرت (امامی هروی، سعدالدین هروی، ربیعی پوشنگی، سیفی هروی، رکن‌الدین صائن، امیرحسینی سادات و ...)، دوره تیموری (عبدالرحمن جامی، میرعلی شیر نوایی، بنایی هروی، آصفی هروی، عبدالله بیانی، واعظ کاشفی، حسین معمایی، معین‌الدین واعظ، و ...)، دوره صفوی (هاللی جغتایی، حیدر کلوج، فصیحی، حسن‌خان شاملو، بهشتی، ناظم، درویش واله، ارشد برنابادی، ابوطالب برنابادی و ...)، دوره سدوزایی (میر ابوسعید اوبهی، عبدالله شهاب ترشیزی، میرزا رضا برنابادی، صوفی اسلام کرخی، جنیدالله حاذق، سیدای کرخی، و ...)، دوره معاصر (محمدیوسف ریاضی، میرزا محمدابراهیم گوهری، سیدمیرخان، سیدگل‌خان، جلال‌الدین جلالی، سراج‌الدین سلجوقی، عبدالمجید بی‌خود، بیدار بیت‌الامانی، ملا ابوبکر تسلیم، عبدالرحمن عاشق، میر عبدالمجید غمگین، میر غلام حیدر میر گازرگاه، نورالدین مفلس، میر ابوسعید اوبهی، حاجی اسماعیل سیاه، محجوبه هروی، بی‌بی کشور حاذقه، محمدابراهیم رجایی، میر عبدالعلی شایق و ...)

ب) بررسی متون (نثر فارسی)

- تذکره‌ها و تواریخ ادبی

بررسی سبکی آثاری چون طبقات الصوفیه خواجه عبدالله انصاری، تذکره الشعرا دولتشاه سمرقندی، نفحات الانس عبدالرحمن جامی، مجالس النفایس میر علی شیر نوایی، مجالس العشاق گازرگاهی، مجمع الشعرا جهانگیرشاهی، رشحات عین الحیات فخرالدین علی صفی، روضه السلاطین، جواهر العجایب و تحفه الحیب فخری هروی، بدایع الوقایع زین‌الدین محمود واصفی، تحفه سامی از سام میرزا صفوی، تذکره محمدرضا برنابادی، تذکره افضل از افضل پیر مستی هروی، آثار هرات خلیل‌الله خلیلی، تذکره نسوان قاضی محمدصدیق کابلی، میکده از احمدقلی خان صارمی، هرات در عهد ملکیار از محمدوزیر اخی کرخی،

شعرای معاصر هرات و سخنسرایان هرات در قرن چهاردهم از محمد علم غواص، کاج‌ها هنوز ایستاده‌اند از محمد ظاهر رستمی، تذکره زرنگار از بهاء‌الدین بهاء تیموری، و...

- فرهنگ‌نگاری

بررسی سبکی لغت‌نامه‌هایی چون تحفه الاحباب اوبهی، فرهنگ علی صفی، ریاض الفتیان بن حسام هروی، لغات زبان گفتاری هرات محمد آصف فکرت، انبنجه گپ غلام حیدر اسیر هروی و...

- انشاء و ترسل

بررسی و معرفی آثاری چون فرائد غیاثی یوسف اهل، منشآت شرف‌الدین علی یزدی، همایون‌نامه محمد بن علی، مخزن الانشاء واعظ کاشفی، منشاء الانشاء عبدالواسع باخرزی، جوامع الانشاء مولانا حسین هروی، منشآت معین‌الدین اسفزاری، نامه نامی غیاث‌الدین خواندمیر، ریاض الانشاء محمود گاوآن، شرف‌نامه عبدالله مروارید و...

- **تفسیرها و سیره‌های ادبی** شامل بررسی سبک‌شناسی (جنبه‌های دستوری، واژگانی، نحوی، بلاغی و ...) آثار مفسرانی خواجه عبدالله انصاری (بخشی از تفسیری کهن به پارسی و نسخه‌های نویافته تفسیر خواجه عبدالله انصاری در نجف اشرف و ترکیه، ابوالفضل رشیدالدین میبدی (کشف الاسرار و عده الابرار)، واعظ کاشفی، معین‌الدین واعظ و ... آثار سیره‌نویسی شامل بررسی سبک‌شناسی (جنبه‌های دستوری، واژگانی، نحوی، بلاغی و ...) آثاری چون درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد خیر البشر اصیل‌الدین واعظ شیرازی، شواهد النبوه عبدالرحمن جامی، روضه الاحباب جمال‌الدین عطاءالحسینی، معارج النبوه معین‌الدین مسکین و ...

ج) فرهنگ عامه

- گویش هروی

مطالعه در زمانی گویش هروی در آثاری چون طبقات الابنیه عن الحقایق الادویه، طبقات الصوفیه، کشف الاسرار، ارشاد الزراعه و مطالعه هم‌زمانی گویش هروی در مناطق مختلف جغرافیایی هرات و یا در میان مشاغل و گروه‌های اجتماعی خاص

- مردم‌شناسی در زمانی

مطالعه رفتار و آداب مردم هرات در ادوار تاریخی مختلف

- مردم‌شناسی هم‌زمانی

مطالعه آداب، سنت‌ها، جشن‌ها و آئین‌ها (عروسی، ختنه‌سوری، نوروز، برات، فطر، قربان، سوگواری، طلب باران، جشن‌های دهقانی و ...) مشاغل و باورهای عامیانه هرات در عصر حاضر، لالایی‌ها، افسانه‌ها (داستان‌های عاشقانه مانند سیاه‌موی و جلالی، داستان‌های صوفیانه منسوب به مشایخ تصوف، دیوارنوشته‌های بقاع مشایخ، داستان‌های حفر کاریز و قنات، داستان‌های مذهبی و دینی، داستان‌های حماسی و قهرمانان ملی و ...)، دوبیتی‌ها، ضرب‌المثل‌ها، لغات عامیانه، بازی‌ها، و ...

د) نسخه‌شناسی و تصحیح متن در هرات

بررسی کارنامه مصححان (علی اصغر بشیر، غلام‌رضا مایل، محمد آصف فکرت، محمدانور نیر، عبدالرئوف فکری سلجوقی، نجیب مایل)، معرفی نسخ و اسناد کتابت شده در هرات یا موجود در این شهر، بررسی کارکردها کتابخانه‌های شاهان و

شاهزادگان هرات (شاهرخ، بایسنغرمیرزا، سلطان ابوسعید، ابوالقاسم بابر، سلطان حسین بایقرا، امیرعلی شیر نوایی، فریدون میرزا، حسین میرزا، بدیع الزمان میرزا، حسین خان شاملو، حسن خان شاملو، عباسقلی خان شاملو، شاه محمود سدوزایی، کامران سدوزایی و...)، معرفی کتاب‌خانه‌های نسخ خطی (شخصی و دولتی)، و...

2- تصوف

تاریخ تصوف در هرات، جریان‌های تصوف (چشتیه، قادریه، سهروردیه، زینیه، نقشبندیه، ملامتیه، خلوتی‌ها و...)، مزارات نویسی (مقصدالاقبال سلطانیه و مرصد الامال خاقانیه، وسیله الشفاعات، حصه سوم رساله مزارات هرات و...)، موقوفات نویسی (امام رضا، خواجه ابوالولید آزادانی، خواجه عبدالله انصاری، زین الدین خوافی، عبدالرحمن جامی، و...)، مقامات نویسی (خواجه عبدالله انصاری، عبدالرحمن جامی، ملاگندم‌علی، صوفی اسلام کرخی، مولانا کلان زیارتگاهی و...)، بررسی آثار و آراء خواجه عبدالله انصاری، سلطان مودود چشتی، امیر حسینی سادات، زین الدین خوافی، بهاءالدین عمر جغاره‌گی، عبدالرحمن جامی، زین الدین قواس بهدادینی، سعدالدین کاشغری، صوفی اسلام کرخی، ملا گندم‌علی، خلیفه عبدالصمد سودایی و...

3- تاریخ

الف) تاریخ اجتماعی

بررسی تاریخ اقوام و طوایف ساکن در هرات، تاریخ پوشش و لباس در هرات، تاریخ خوراک و اغذیه، تاریخ زنان هرات، آئین فتوت و عیاری در هرات، و...

ب) تاریخ سیاسی

بررسی تاریخ سیاسی هرات در دوره هخامنشیان، هجوم اسکندر به هرات، دوره ساسانیان، فتح هرات به دست اعراب، دوره طاهریان، سامانیان، غزنویان، غوریان، آل کرت، تیموریان، صفویان، شیبانیان، سدوزاییان، دوره معاصر، حاکمان هرات، حوادث سیاسی، هراتیان و سیاست‌ورزی، خیزش‌ها و انقلاب‌ها، بررسی جعل و تحریف در تاریخ هرات در روایت‌های تاریخ حکومتی و...

ج) جغرافیای تاریخی هرات، هری‌رود و روستاها

د) تاریخ‌نگاری

معرفی، بررسی، مقایسه و سبک‌شناسی تاریخ‌نامه هرات، شمس‌الحسن تاج‌الدین سلمان هروی، زبده التواریخ حافظ ابرو، مطلع السعدین عبدالرزاق سمرقندی، مجمل فصیح خوافی، روضات الجنات معین‌الدین اسفزاری، روضه الصفا میرخواند،

حبیب السیر خواندمیر، فتوحات شاهی امینی هروی، ایران در روزگار شاه اسماعیل و شاه طهماسب صفوی امیر محمود بن خواندمیر هروی، عین الوقایع ریاضی هروی و ...

4- هنر و فن

الف) معماری (بررسی کارنامه قوام‌الدین شیرازی، غیاث‌الدین شیرازی، مهندس جلال و ...)، بررسی و تحقیق در معماری مساجد و مدارس (گازرگاه، مصلا، غیاثیه، نظامیه، مدرسه سبز برامان و ...)، قلعه‌ها (قلعه شمیران، قلعه نره‌تو، قلعه اسکله، قلعه خیسار)، خانقاه‌ها و مزارات، منار جام، سازه‌های آبی (پل‌ها، آسیاب‌ها، آب‌انبارها، یخدان‌ها، گرمابه‌ها، کانال‌ها، بندها، آب‌بخش‌ها و ...)

ب) نگارگری (معرفی آثار نویافته، بررسی آثار و شگردهای هنری میرک، محمد سیاه‌قلم، باباحاجی، کمال‌الدین بهزاد، میرزارضا مصور، و ...)، تأثیرگذاری و تأثیرپذیری هنر نگارگری هرات از مکاتب هنری ماقبل و مابعد

ج) خوش‌نویسی (معرفی آثار و شیوه‌شناسی خط غیاث‌الدین بایسنغر، جعفر بایسنغری، سلطانعلی مشهدی، میرعلی هروی، سلطان‌محمد نور، سلطان‌محمد خندان، خواجه محمود شهابی سیاوشانی، دوست‌محمد گواشانی، میر عبدالرحمن حسینی، نجفعلی سلمان، ملا محمد حسین سلجوقی، محمد عمرخان بردرانی، شیخ محمد رضا خراسانی، شیخ محمدعلی عطار، پیرزاد هروی و ...)

د) موسیقی (مقایسه و بررسی آثار دانشمندانی چون بنایی هروی، عبدالرحمن جامی، درویش علی چنگی، شاه‌محمد دلدوز، و ...، تصحیح آثار تازه در موسیقی)

ر) نسخه‌پردازی (کاغذسازی، تذهیب، کتابت، تجلید، صورتگری و ...)

س) حکاکی (کتیبه‌های بنا، لوح مزار، حوض‌ها، ظروف و ...)

ص) فرش‌بافی (تیموری، صفوی، مروی، و ...)

ط) کاشی‌سازی (معرق، هفت‌رنگ و ...)

ع) آبیاری و آبرسانی (تاریخ آبرسانی در هرات، رساله‌های تقسیم آب، معرفی سازه‌های آبی و ...)

(ف) باغ آرای (معرفی و جایابی باغ‌های عدنانی، آذاری، سفید، زاغان، جهان‌آرا، نعمت‌آباد، زییده، مراد، نظرگاه، و ...)

و بررسی سیر هنرهای دیگری چون کلاسی، شیشه‌گری، ریخته‌گری، مسگری، ابریشم‌بافی، دباغی و فنون کشتی‌گیری و تیراندازی و ... در هرات.

5- بررسی کارنامه هرات‌پژوهان داخلی و خارجی و نهادهای هرات‌پژوهی

مارگارت میلز، ماریا سابلتنی، شیوان ماهدرا راجه، لارنس پاتر، حسام‌الدین راشدی، مولوی محمدشفیع، کریستینا نوله کریمی، عارف نوشاهی، منشی عبدالکریم احراری، محمدابراهیم رجایی، عبدالرئوف فکری سلجوقی، رضا مایل هروی، علی‌اصغر بشیر، محمدآصف فکرت، محمدعلم غواص، عبدالحی حبیبی، جلال‌الدین صدیقی، محسن صابر هروی، محمدانور نیر، مسعود رجایی، نجیب مایل هروی، محمداسلم افضل، اسیر هروی و ... و نهادهایی چون انجمن ادبی هرات، پروژه بین‌المللی آبدات تاریخی هرات ریاست کوشانی، باستان‌شناسی و موزیم‌های اکادمی علوم افغانستان و ...

ششم: ترجمه از زبان‌های مختلف به فارسی

ترجمه فارسی مقالات و یادداشت‌هایی در محورهای پنج‌گانه بالا

مقالات باید:

- دستاورد پژوهش خود نویسنده یا نویسندگان، روشمند و حاوی نکات تازه باشد.
- پیش از این چاپ نشده باشد و به مجله دیگری نیز ارسال نشده باشد.
- از 20 برگ A4 (اندازه خط 14) و ده هزار واژه بیش‌تر نباشد.
- بر اساس شیوه‌نامه تنظیم مقالات که در ابتدای دو شماره قبلی نامه بایسنغر منتشر شده، تهیه شود.

پژوهشگران گرامی می‌توانند مقالات و یادداشت‌های خود را تا 15 مرداد / اسد 1400 خورشیدی / 6 آگست 2021 میلادی به این نشانی‌ها info@baysunghur.org و sindokht.tamanna@baysunghur.org و از طریق تلگرام به شماره 0093700246606 ارسال کنند. نتیجه داوری مقالات در اول شهریور / سنبله / 23 آگست اعلام خواهد شد.

دکتر خلیل‌الله افضل

سر دبیر نامه بایسنغر